

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 185/2016-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátkou JUDr. Lenkou Maďarovou, advokátska kancelária, Sládkovičova 6, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 22/2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 22/2012 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 22/2012 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. Lenky Maďarovej, Advokátska kancelária, Sládkovičova 6, Žilina.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 185/2016-11 zo 16. marca 2016 prijal na ďalšie konanie s'ťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti, v ktorej namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 22/2012.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu 12. júla 2011 podala na okresnom súde „*návrh na začatie konania o zaplatenie 1 048,81 € s prísl.*“. Okresný súd následne vydal 13. júla 2011 platobný rozkaz sp. zn. 40 Ro 633/2011. Od tohto termínu okresný súd nekonal, preto sťažovateľka podala v novembri 2015 sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, ktorý jej sťažnosť uznal za dôvodnú, pričom uviedol, že vec bola odstúpená z dôvodu miestnej príslušnosti 6. augusta 2015 Okresnému súdu Bratislava V. Konanie má pre sťažovateľku veľký význam, lebo je živnostníčka a uvedená suma predstavuje pre ňu veľkú majetkovú hodnotu. Okresný súd nenariadil zatiaľ ani jedno pojednávanie. Svoju žiadosť o priznanie finančného zadost'učinenia (priznanie majetkovej ujmy v sume 2 354,65 € odôvodňuje celkovou dĺžkou konania a dopadom predmetu konania na jej ďalšie podnikanie, ktoré je jediným zdrojom jej príjmu, keďže musela uhradiť značné náklady na súdne konanie a zaobstarat' financie na realizovanie podnikateľskej činnosti). Súčasne žiada priznať finančné zadost'učinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3 000 € za spôsobenie zbytočných prietahov, ktorá jej vykompenzuje ťažké obdobie v podnikaní spôsobené právnou neistotou, v ktorej sa stále nachádza.

3. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 22/2012 porušené bolo, prizná jej finančné zadost'učinenie v celkovej sume 5 354,65 € a trovy konania spolu v sume 303,16 €.

4. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k priebehu konania podaním sp. zn. Spr 3205/16 z 12. apríla 2016. Vo vyjadrení okresného súdu doručenom ústavnému súdu 19. apríla 2016 sa okrem iného uvádza:

«*Zo spisového materiálu sp. zn. 15C 22/2012 (nejedná sa o skutkovo a právne náročnú vec) ani z vyjadrenia zákonného sudcu ku prietahom v konaní (ktorý pri vyjadrení ku sťažnosti adresovanej účastníkom predsedovi tunajšieho súdu uviedol, že mu vec*

„utiekla“ a jeho chybou bolo, že nespolupracoval s vyšším súdnym úradníkom) som nezistil žiadne objektívne relevantné skutočnosti, ktoré by sudcovi bránili vo veci konať plynulo a bez prieťahov, a preto som dospel k záveru, že zákonný sudca vo vyššie uvedenom konaní zavinene nepostupoval v zmysle ustanovení zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich upravujúcich povinnosti sudcu. Uvedený nedostatok v práci sudcu z hľadiska jeho závažnosti, s prihliadnutím na vysokú zaťaženosť sudcu z dôvodu vysokého nápadu do súdneho oddelenia „C“ ako aj na počet rozhodnutých vecí dotknutým sudcom, som kvalifikoval v zmysle § 17 ods. 9 zák. č. 385/2000 Z. z. ako nedostatky v práci menšieho významu a sudcu som rozhodnutím predsedu súdu zo dňa 15.01.2016 podľa ustanovenia § 117 ods. 9 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich písomne napomenul.

Chronológia procesných úkonov:

- návrh na začatie konania napadol na OS BA III dňa 12.07.2011,
- dňa 13.07.2011 bol vo veci vydaný platobný rozkaz,
- dňa 05.08.2011 bol OS BA III doručený odpor odporcu proti platobnému rozkazu,
- dňa 16.08.2011- výzva na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor,
- dňa 05.03.2012 spis pridelený zákonnému sudcovi [REDACTED]

do súdneho oddelenia „C“

- dňa 06.08.2015 vec zákonným sudcom postúpená na OS BA V.»

6. V zásade rovnaké skutočnosti týkajúce sa chronológie úkonov okresného súdu a účastníkov konania zistil aj ústavný súd z obsahu sťažnosti a súdneho spisu, ktorý mu bol predložený na previerku 19. apríla 2016. Navyše, ústavný súd zistil, že úprava sudcu o postúpení veci Okresnému súdu Bratislava V zo 6. augusta 2015 (č. 1. 31) bola doručená právnym zástupcom účastníkov konania až 14., resp. 15. marca 2016, pričom v spise sa nachádza na poslednom liste (č. 1. 45) ďalšia úprava sudcu „z 18.03.2014: upovedomenie o postúpení spisu“, avšak bez uvedenia adresáta. Spis však okresnému súdu ešte dosiaľ predložený nebol, pretože bol medzitým postúpený ústavnému súdu.

7. Právna zástupkyňa sťažovateľky vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 2. mája 2016 nepovažovala za potrebné bližšie sa vyjadriť k stanovisku okresného súdu, keďže sa so stanoviskom predsedu okresného súdu stotožnila.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 22/2012 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 780/2014 a I. ÚS 527/2015).

11. Článok 48 ods. 2 ústavy (i čl. 6 ods. 1 dohovoru) ustanovuje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Priznanie ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto ústavné právo objektívne realizovalo. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoľeným spôsobom. K vytvoreniu právnej

istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu.

12. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa posudzovanie otázky, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci (1), správanie účastníka konania (2) a postup, akým v konaní postupoval súd (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

13. Pri uplatnení týchto kritérií však ústavný súd súčasne berie do úvahy, že ich aplikácia je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že „súd bol celkovo nečinný a od podania žalobného návrhu neuskutočnil vo veci žiadne úkony“ (II. ÚS 82/06 a I. ÚS 780/2014). Zo sťažnosti aj z vyžiadaného súdneho spisu vyplynulo, že v ňom ide o takýto prípad. Sťažovateľka je účastníčkou konania od 12. júla 2011. Okresný súd od vydania platobného rozkazu 13. júla 2011 až do podania sťažnosti ústavnému súdu (5. februára 2016) nevykonal žiadne pojednávanie a bol prakticky nečinný bez akejkoľvek zákonnej prekážky viac ako 4 roky a 9 mesiacov (urobil iba jednu jednoduchú výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor v roku 2011 a dve úpravy o postúpení spisu inému miestne príslušnému súdu z rokov 2014 a 2015, ktoré zatiaľ reálne neboli ani vykonané, hoci odporca už v odpore doručenom okresnému súdu 5. augusta 2011 namietal miestnu nepríslušnosť okresného súdu (č. 1. 14 až č. 1. 16). Zbytočné prietahy v tomto konaní priznal aj okresný súd.

14. Čo sa týka správania samotnej sťažovateľky v konaní, ústavný súd je toho názoru, že sťažovateľka sa vôbec nepodieľala na úplnej nečinnosti okresného súdu, o svoju vec sa viac rokov riadne nestarala a sťažnosť na údajné zbytočné prietahy v konaní, ktoré jej mali spôsobiť ujmu, podala až v novembri 2015, teda účinne si v priebehu konania nestrážila svoje práva (*vigilantibus iura*) (obdobne IV. ÚS 10/05, III. ÚS 336/07,

III. ÚS 382/08 a III. ÚS 254/09), a preto nemôže požadovať ani zaplatenie majetkovej a nemajetkovej ujmy v takom rozsahu, ako to uviedla v sťažnosti, ak berieme do úvahy aj predmet sporu, teda čo je v hre (pozri body 2 a 3).

15. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd preto vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 22/2012 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

16. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

17. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľka, domáhajúc sa rozhodnutia súdu vo svojej veci, nachádza (bod 2 výroku nálezu) z dôvodu, že predmetná vec ešte stále napriek dvom úpravám sudcu okresného súdu (pozri bod 6) nebola v čase rozhodovania ústavného súdu reálne odstúpená inému všeobecnému súdu na ďalšie konanie.

III.

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

19. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha. Sťažovateľka žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia ako náhradu majetkovej a nemajetkovej ujmy spolu v sume 5 354,65 € z dôvodov uvedených v bode 2.

20. Ústavný súd, zohľadňujúc konkrétne okolnosti prípadu, predmet sporu a opísanie správania sťažovateľky v bode 14 tohto nálezu, rozhodol, že sumu 1 500 € možno považovať za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Súčasne ústavný súd tiež zdôrazňuje, že finančné zadosťučinenie nie je náhradou majetkovej ujmy (škody) uplatňovanej sťažovateľkou v konaní pred všeobecným súdom a vyčíslenej sťažovateľkou v sťažnosti. Vo zvyšnej časti žiadosti sťažovateľky preto ústavný súd nevyhovel (bod 5 výroku).

21. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €. Sťažovateľke, ktorá bola vo veci úspešná, vznikli trovy konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátkou v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Advokátka vykonala dva úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti v roku 2016. Odmena za jeden právny úkon vykonaný v roku 2015 je 143 €, spolu s režijným paušálom 8,58 € predstavuje sumu 151,58 €. Odmena advokátke za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 2 úkony právnych služieb a 2 x paušálna náhrada) predstavuje sumu 303,16 €.

22. Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

23. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 11. mája 2016